

Adroddiad i'r:	Pwyllgor Archwilio Perfformiad
Dyddiad y Cyfarfod:	24 Hydref 2013
Aelod Arweiniol:	Aelod Arweiniol dros Barth y Cyhoedd
Awdur yr Adroddiad:	Pennaeth Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd/ Rheolwr Gwarchod y Cyhoedd
Teitl:	Diweddariad ynglŷn â Thrwyddedu Tacsis

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

- 1.1 Mae'r adroddiad yn rhoi diweddariad ynglŷn â swyddogaeth y Cyngor o ran Trwyddedu Tacsis a newidiadau diweddar i weithdrefnau ac awdurdod dirprwyo.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

- 2.1 Rhoi gwybod i'r Aelodau am y cynnydd sydd wedi ei wneud wrth adolygu swyddogaeth y Cyngor o ran trwyddedu tacsis gan gynnwys rhoi gweithdrefnau gwell a mwy cadarn ar waith er mwyn amddiffyn y cyhoedd, yn enwedig pobl ddiamddiffyn o fewn ein cymunedau.

3. Beth yw'r Argymhellion?

Bod yr Aelodau'n ystyried yr wybodaeth a ddarparwyd ac yn rhoi sylwadau yn unol â hynny.

4. Manylion am yr adroddiad.

- 4.1 Bydd yr Aelodau'n cofio i adroddiad yn rhoi diweddariad ynglŷn â'r adolygiad cynhwysfawr sy'n digwydd o systemau trwyddedu tacsis gael ei gyflwyno i'r Pwyllgor Archwilio ym mis Tachwedd 2012 a oedd yn rhoi gwybod i'r Aelodau am y rhaglen gwaith sydd gan y Pwyllgor Trwyddedu o'i flaen i'r dyfodol. Cefnogodd yr Aelodau'r dull sy'n cael ei ddatblygu. Yr ydym yn awr yn gallu darparu diweddariad pellach ar y gwaith a wnaed hyd yma.

- 4.2 Ar hyn o bryd yn Sir Ddinbych mae:

Math o Drwydded	Y Nifer sydd wedi eu Rhoi
Gweithredwyr Cerbydau Hurio Preifat Trwyddedig	17
Cerbydau Hurio Preifat Trwyddedig	84
Gyrrwr Hurio Preifat Trwyddedig	49
Cerbydau Hacni Trwyddedig (Tacsis)	238
Gyrrwyr cerbydau hacni a cherbydau hurio preifat trwyddedig	338

Caiff trwyddedau eu derbyn, eu hystyried a'u cyhoeddi gan Swyddogion Trwyddedu yn Adain Gwarchod y Cyhoedd. Caiff trwyddedau cerbydau eu cyhoeddi gan y Gwasanaethau Fflyd unwaith fod hynny wedi cael ei awdurdodi gan Swyddogion Trwyddedu. Mae a wnelo system weinyddu trwyddedu fodd bynnag, â nifer o Swyddogion, gan gynnwys Swyddogion Trwyddedu, Swyddogion Gorfodi Diogelwch Cymunedol, Swyddogion o'r Gwasanaethau Fflyd, Aelodau ac asiantaethau allanol, gan gynnwys yr heddlu. Mae'n bwysig, felly, i sicrhau fod system gadarn yn ei lle y mae'r holl bartïon yn ei deall. Yn ychwanegol at system weinyddu Trwyddedu mae angen cyfundrefn orfodi gref, ragweithiol o dan arweiniad tîm Gorfodi Diogelwch Cymunedol y Cyngor, sydd hefyd yn dod o dan Adain Gwarchod y Cyhoedd. Caiff gorfodi ei wneud yn aml trwy ddull partneriaeth gyda Swyddogion yn gweithio'n agos ag Asiantaethau Gorfodi eraill.

- 4.3 Yn ogystal â thrwyddedu tacsis a'r gorfodi sy'n digwydd yn gysylltiedig â hynny, mae'r weinyddiaeth Trwyddedu a'r Swyddogion Gorfodi Diogelwch Cymunedol hefyd yn trwyddedu ac yn rheoleiddio amrywiaeth o weithgareddau trwyddedig eraill e.e. Trwyddedau Eiddo a Thrwyddedau Personol at ddibenion gwerthu alcohol, trwyddedau safle gamblo, masnachu stryd, rheoliadau marchnad ac ati.
- 4.4 Mae cyfanswm yr incwm a dderbyniwyd gan yr holl faterion sy'n gysylltiedig â thrwyddedu yn Adain Diogelu'r Cyhoedd oddeutu £225k ac mae tua £115k ohono wedi ei gynhyrchu o weithgareddau sy'n gysylltiedig â thacsis.
- 4.5 Er mwyn sicrhau bod y broses o drwyddedu tacsis mor gadarn â phosibl cynhaliwyd adolygiad meddwl trwy systemau llawn o'r prosesau trwyddedu tacsis. Hwyluswyd hyn gan archwiliad mewnol a oedd yn cynnwys Swyddogion Trwyddedu, Swyddogion Gorfodaeth Diogelwch Cymunedol, Swyddogion y Gwasanaethau Fflyd, Swyddogion Cyfreithiol, Swyddogion y Gwasanaethau Cymdeithasol a Swyddogion Heddlu Gogledd Cymru.
- 4.6 Adolygodd y grŵp 8 proses unigol gogyfer â thrwyddedu tacsis a chynhyrchu gweithdrefnau newydd diwygiedig. Cafodd y rhain eu hadolygu maes o law gan gyfreithiwr trwyddedu arbenigol (James Button) i sicrhau eu bod yn gadarn yn gyfreithiol.
- 4.7 Cafodd yr holl weithdrefnau diwygiedig eu cyflwyno i Bennaeth Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd i'w cymeradwyo fis Mai 2013 a chawsant eu cymeradwyo wedi hynny gan y Pwyllgor Trwyddedu fis Mehefin 2013. Maent bellach yn cael eu gweithredu gan swyddogion. Roedd y gweithdrefnau newydd yn cynnwys newidiadau i'r cytundeb dirprwyo. Yn Atodiad 1 mae dogfennau'r weithdrefn newydd fel y cawsant eu cymeradwyo gan y Pwyllgor Trwyddedu.
- 4.8 Yn ychwanegol at yr adolygiad o weithdrefnau, rydym hefyd yn cynnal adolygiad llawn o'n polisiâu trwyddedu tacsis. Mae hyn yn cynnwys safonau ar gyfer euogfarnau ac ymddygiad gyrwyr, cod gwisg, safonau cerbydau a safonau eraill. Dechreuwyd y broses hon wrth ymgysylltu â'r cyhoedd i ddarganfod yr hyn mae trigolion ac ymwelwyr yn ei feddwl am y fasnach

dacsis a'u profiadau o ddefnyddio tacsis o fewn y sir. Mae canfyddiadau'r ymarferiad hwnnw'n cael eu cywain yn awr cyn cynnal unrhyw drafodaethau mewnol pellach ynglŷn â chynnwys unrhyw Bolisi diwygiedig i'r dyfodol.

- 4.9 Bwriad Polisi diwygiedig yw rhoi safonau uwch i ni a ddylai godi safonau hyd yn oed ymhellach o fewn y fflyd tacsis. Mae'n fwrriad hefyd i gyflwyno system o bwyntiau cosb am dorri amodau'r drwydded; fel y gellir cymryd camau gorfodi cynyddrannol yn erbyn deiliaid trwydded sy'n torri amrywiaeth o amodau'n rheolaidd. Y gobaith oedd y byddai'r Polisi diwygiedig yn cael ei adrodd wrth y Pwyllgor Trwyddedu fis Rhagfyr. Fodd bynnag, mae'r prosiect yn fwy cymhleth nag a ragwelwyd i ddechrau, ac felly gofynnir fis Rhagfyr i'r Pwyllgor Trwyddedu adolygu ei Raglen Gwaith i'r Dyfodol, gan gynnwys nodi pryd fyddai'r amser gorau i adrodd ynglŷn â'r polisi diwygiedig. Yn Atodiad 2 mae copi o Raglen Gwaith i'r Dyfodol y Pwyllgor Trwyddedu.
- 4.10 Mae swm sylweddol o waith gorfodi wedi cael ei wneud yn ystod y cyfnod diwethaf i fynd i'r afael â'r gyrywyr a gweithredwyr nad ydynt yn cydymffurfio. Mae hyn wedi bod yn rhan o ddull gweithredu aml-asiantaeth ar y cyd â VOSA, Heddlu Gogledd Cymru ac asiantaethau eraill, gan gynnwys yr Adran Gwaith a Phensiynau. Mae nifer o ymgyrchoedd wedi cael eu cynnal, lle mae tacsis wedi cael eu stopio ar y ffordd a'u harchwilio er mwyn gwneud yn siŵr eu bod yn ddiogel a'u bod yn cael eu gweithredu yn unol ag amodau eu trwydded. Mae hyn wedi arwain at ddiarddel sawl un a gwahardd eraill ac at fod rhai tacsis wedi cael eu tynnu oddi ar y ffordd ar unwaith oherwydd safon wael y cerbydau. Mae'r ymgyrchoedd hyn yn cael effaith wrth wella safonau a bellach mae ymwybyddiaeth a dealltwriaeth o fewn y fasnach y byddwn yn cymryd camau cadarn a chymesur yn erbyn gweithredwyr nad ydynt yn cydymffurfio. Yn Atodiad 3 mae eitemau sy'n ymwneud â chysylltiadau cyhoeddus mewn perthynas â Gwaith Gorfodi Tacsî dan arweiniad ein tîm Gorfodaeth Diogelwch Cymunedol.

5. Sut y mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

- 5.1 Mae'r gwaith i adolygu'r broses o drwyddedu tacsis, gyda phwyslais arbennig ar ddiogelu'r cyhoedd yn cyfrannu'n uniongyrchol at y flaenoriaeth gorfforaethol o 'Amddiffyn pobl ddi-amddiffyn' a hefyd at y nod ehangach a'r Canlyniad Gwasanaeth o gadw ein cymunedau'n ddiogel.

6. Beth fydd y gost a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

- 6.1 Bydd y gost yn cael ei diwallu o fewn cyllidebau gwasanaeth a bydd y gweithdrefnau newydd yn gwella trefniadau llywodraethu mewnol wrth ymdrin â'r fasnach tacsis ac wrth ddiogelu'r cyhoedd.

7. Beth yw prif gasgliadau'r asesiad a gynhaliwyd ynglŷn ag effaith y penderfyniad ar gydraddoldeb?

- 7.1 Nid oes angen asesiad o effaith y penderfyniad hwn ar gydraddoldeb. Mae Aseidiadau o Effaith ar Gydraddoldeb wedi eu cynnal a byddant yn cael eu cynnal ar gyfer pob adolygiad gweithdrefn a pholisi.

8. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd â'r Pwyllgor Archwilio a phwyllgorau eraill?

8.1 Ymgynghorwyd trwy gydol y broses hon gyda Swyddogion Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd, Swyddogion y Gwasanaethau Fflyd, Swyddogion y Gwasanaethau Cyfreithiol, Swyddogion Heddlu Gogledd Cymru, Swyddogion y Gwasanaethau Cymdeithasol, y fasnach dacsis drwyddedig ac aelodau o'r cyhoedd. Caiff y Pwyllgor Trwyddedu ei ddiweddarau'n llawn, ac mae'n awdurdodi newidiadau i bolisiau a gweithdrefnau ac yn gwneud penderfyniadau ar ystod o faterion trwyddedu.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

Nid oes goblygiadau ariannol pellach, caiff y costau eu diwallu o fewn cyllidebau presennol.

10. Pa risgiau sy'n bodoli ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

Mae'r adolygiad o weithdrefnau a pholisiau wedi'i gynllunio i leihau'r risg o gamweinyddu gweithdrefnol ac nid er mwyn sicrhau bod y Cyngor yn cymryd camau priodol i reoleiddio'r fasnach tacsis a diogelu'r cyhoedd.

11. Grym i wneud Penderfyniad

Mae Erthygl 6.3.3(a) Cyfansoddiad y Cyngor yn nodi beth yw grymoedd y Pwyllgorau Archwilio mewn perthynas â datblygu polisi.

Swyddog Cyswllt:

Pennaeth Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd
01824 706925